

BLOC 4

Metodologies actives

FITXA TÈCNICA

APRENTATGE COOPERATIU

APRENTATGE COOPERATIU

1. JUSTIFICACIÓ	L'aprenentatge cooperatiu és una metodologia activa amb què es pretén potenciar l'aprenentatge individual a través del treball en grup. Es contempla la creació d'un vincle, com a element essencial per a facilitar la inclusió de tot l'alumnat, mitjançant una sèrie de tècniques per a la cohesió de grups de treball heterogenis i de tècniques d'aprenentatge cooperatiu simples i complexes de manera sistemàtica a l'aula. Es defineix com l'ús didàctic d'equips reduïts d'alumnat, generalment de composició heterogènia quant a rendiment i capacitat, amb una estructura de l'activitat que assegure la participació equitativa (perquè tots els membres de l'equip tinguen les mateixes oportunitats de participar) i potencie al màxim la interacció simultània entre ells. L'aprenentatge cooperatiu redueix el fracàs escolar, ja que contribueix a: - Millorar el clima de l'aula. - Aprendre a treballar en equip. - Autoregular el propi procés d'aprenentatge. - Desenvolupar habilitats socials i comunicatives. - Afavorir dinàmiques per a defensar punts de vista. - Afavorir la interacció i la cohesió en xicotet grup. - Adquirir competències segons les possibilitats de cadascú. - Promoure l'educació inclusiva, la motivació i l'autonomia. - Resoldre situacions a través de la interacció i la metacognició. - Dinamitzar el treball diari de classe canalitzant les iniciatives grupals.
------------------------	--

	- Fomentar l'empatia, la capacitat d'ajuda i la responsabilitat. - Atendre la diversitat i afavorir la inclusió de tota mena d'alumnat i desenvolupar estratègies cognitives superiors: organització, planificació i presa de decisions. El nostre sistema escolar ha d'adaptar-se a les necessitats i exigències de la societat del segle XXI per a formar la futura ciutadania, persones capaces d'incorporar-se a la societat i alimentar així el desenvolupament de la competència digital i les habilitats de recerca i selecció crítica, així com la creació, l'emmagatzematge, la recuperació i la transmissió d'eixa informació. Amb això es busca generar persones usuàries i/o consumidores crítiques de les tecnologies i al seu torn productores i gestores d'aquesta. Com a docents, un dels principals objectius ha de ser que l'alumnat aconseguisca el major grau de desenvolupament possible. Partint d'aquesta base, i per a atendre la gran diversitat d'aquest alumnat, és necessari parlar d'Aprenentatge Cooperatiu. Doncs són moltes les investigacions que mostren que l'alumnat aprén a partir de generar interaccions i que aquestes interaccions han de ser diverses i no només entre iguals.
2. APLICACIÓ A LA PRÀCTICA. REQUISITS	Les fases per a implementar l'aprenentatge cooperatiu a l'aula són: 1. Cohesionar el grup i generar un bon clima d'aula • Dinàmiques per a la interacció i el coneixement mutu (caps numerats, la silueta, la tela d'aranya, etc). • Dinàmiques per a la participació i consens (la NASA, etc).

2. Formar els equips: tipus, distribuir rols, normes...

- Dinàmiques i recursos per a la formació d'equips base.
- Dinàmiques per a l'organització interna del grup: normes del grup, rols...
- Distribució física de l'aula, context de col·laboració. Presa de decisió a nivell d'aula i centre.

3. Aplicar estructures cooperatives

- Dinàmiques simples: fulla giratòria, 1-2-4, lectura compartida, llapis en el centre...
- Dinàmiques complexes: trencaclosques, *roud roben, tutoria entre iguals...

4. Avaluar la cooperació

- Avaluació grupal i individual
- Coavaluació
- Autoavaluació

En treballar en grup hi ha uns principis de l'aprenentatge cooperatiu que cal respectar:

Formació de grups: el criteri de composició dels mateixos ha de ser de màxima heterogeneïtat en rendiment-nivell de raonament, ètnia, gènere, necessitats especials de suport educatiu...

Interdependència positiva de metes: el treball individual de l'alumnat beneficia la resta de companyes i companys, ja que es fomenta un clima d'unió i de solidaritat i es comparteixen idees, dificultats i assoliments.

	Responsabilitat individual dins del grup: mitjançant la creació i assignació de diferents rols, es fomenta la responsabilitat individual per a arribar a l'èxit col·lectiu, així com la sinèrgia del grup. Interacció simultània: l'alumnat està actiu en la major part del procés d'aprenentatge, ja que cada membre té assignada una responsabilitat concreta i complementària dins de l'equip. Participació equitativa: inicialment, el personal docent distribueix les tasques de manera proporcionada entre els membres del grup i, a mesura que van adquirint més autonomia, n'assumeixen ells mateixos la distribució.
3. COM S'AVALUA	Avaluar l'aprenentatge cooperatiu a l'aula implica mesurar tant els resultats individuals com els resultats del grup. Algunes estratègies i eines per avaluar l'aprenentatge cooperatiu són: • Observació directa: - Observació de les interaccions de l'alumnat mentre treballen en grup. - Cal prestar atenció a com es comuniquen, com resolen problemes i com col·laboren. - Es pot utilitzar una llista de verificació o una graella d'observació per registrar les observacions. • Autoavaluació i avaluació entre iguals: - Permet l'alumnat avaluar-se ells mateixos i als seus companys i companyes. - Cal proporcionar criteris clars i guies per a l'autoavaluació. - S'ha de promoure la reflexió i la presa de consciència sobre les pròpies habilitats i contribucions al grup.

	• Productes del grup: - Cal avaluar els productes o projectes que l'alumnat ha creat com a grup. - S'ha d'examinar la qualitat del treball en equip reflectida en el resultat final. • Debats i presentacions orals: - Avaluar la participació dels estudiants en debats i presentacions en grup. - Observar la seua capacitat per comunicar idees i defensar els seus punts de vista. • Retroalimentació de la persona observadora externa: - Es pot convidar a observadors externs, com altres professors o professionals de l'educació, perquè observen i avaluen el treball cooperatiu a l'aula. • Rúbriques: - Crear rúbriques específiques per avaluar les habilitats individuals i de grup. - Aquestes rubriques poden incloure criteris com la col·laboració, la comunicació, la resolució de problemes i la participació. • Retroalimentació formativa: - Proporcionar retroalimentació immediata a l'alumnat durant el procés d'aprenentatge cooperatiu. - Això pot ajudar-los a millorar les seves habilitats i ajustar el seu comportament en temps real. • Entrevistes individuals o grupals: - Cal dur a terme entrevistes amb l'alumnat per discutir les seues experiències, els seus rols dins del grup i les seues contribucions.
--	--

	- Això pot proporcionar una comprensió més profunda de com han experimentat l'aprenentatge cooperatiu. És fonamental adaptar aquestes estratègies al context educatiu concret i als objectius específics de l'aprenentatge cooperatiu de l'aula.
4. BONES PRÀCTIQUES	Projecte <i>Aprender juntos, mucho más y mejor que solos</i> https://www.educa2.madrid.org/web/revistadebates/buenas-practicas_2 <i>Impulsando Buenas Prácticas: Trabajo colaborativo</i> https://www.youtube.com/watch?v=vb7Yr3-kQ4M L'aprenentatge col·laboratiu en l'aula https://www.youtube.com/watch?v=TIlpXkkkFhA
5. PER SABER MÉS	Publicacions i enllaços Programa CA/AC ("Cooperar para Aprender/Aprender a Cooperar") para enseñar a aprender en equipo. https://www.elizalde.eus/wp-content/uploads/izapideak/CA-ACprograma.pdf https://portal.edu.gva.es/aulestransformadores/recursos/metodogiesiestrategies/ L'aprenentatge cooperatiu, Educació Infantil https://www.youtube.com/watch?v=fmtyTQgoZ0I L'aprenentatge cooperatiu, Educació Primària: https://www.youtube.com/watch?v=YQpGizDI41k L'aprenentatge cooperatiu, Educació Secundària: https://www.youtube.com/watch?v=E6vRFcZILnA